

Keskiviikko 11.9.2019

9.00 - 9.45 Valtakunnallisia sisäilmahankkeita ja niiden tuloksia, A 3.22

Terveet Tilat 2028 toimintamalli, *neuvotteleva virkamies, Vesa Pekkola, STM & Terveet tilat 2028 –ohjelman sihteeristö*

Miten Kansallinen sisäilma ja terveys 2018-2028 -ohjelma on käynnistynyt?
Sisäilmaan liitetyn oireilun yleisyys Suomessa, *professori Juha Pekkanen, Helsingin yliopisto, Työterveyslaitos*

9.00 - 9.45 Kuntien sosiaalisesti kestävä kehitys YK:n tavoitteiden valossa, B 3.1

YK:n Agenda 2030 -tavoitteet ovat kestävä kehityksen maailmanlaajuisia tavoitteita vuosille 2016-2030. Kestävä kehityksellä tarkoitetaan ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyttä. Päävastuu 17 erilaisen tavoitteen toteuttamisesta on valtioilla. Monet kestävä kehityksen kannalta keskeiset ratkaisut tehdään myös paikallistasolla. Tule keskustelemaan mitä sosiaalisen kestävyden tavoitteiden toteuttaminen tarkoittaa kunnan toiminnassa.

- Avaus - Mitä sosiaalisesti kestävä kehityksen tavoitteet ovat
Sinikka Mikola, kehittämispäällikkö ja Pauliina Jalonen, asiantuntija Kuntaliitto
- Kestävä kehitys Pirkkalan kuntastrategiassa ja käytännössä
Ulla Helimo, ympäristötarkastaja, Pirkkalan kunta
- Tavoite 5 - sukupuolten tasa-arvo kunnan kestävä kehityksen työssä
Meija Tuominen, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelija Vantaan kaupunki, Asukaspalvelujen toimialan hallinto
- Keskustelua

10.00 - 10.45 Ilmastonmuutokseen varautuminen, B 3.1

Ilmasto muuttuu ja muutoksen on varauduttava yhteiskunnan kaikilla tasoilla. Kunnissa varautuminen koskee asukkaiden ja yritysten käytännön arkea, sen sujuvuutta ja häiriöttömyyttä. Osa toimenpiteistä, kuten kaavoitus ja puistopuiden valinta, edellyttää suunnittelujänteen ulottamista pitkälle tulevaisuuteen, osa taas käytänteiden jatkuvaa kehittämistä vaikkapa poikkeuksellisten sääilmiöiden varalta. Tule kuulemaan esimerkkejä kuntien varautumisesta ilmastonmuutokseen.

- Mitä ilmastonmuutokseen varautuminen merkitsee kunnalle?, *Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö, Suomen Kuntaliitto*
- Sosiaali- ja terveydenhuolto helteessä, *Jaakko Heinilä, turvallisuuspäällikkö, sote-palvelut, Helsingin kaupunki*
- Kuivuus ja kunnat - oppia harjoituksesta

10.00 - 10.45 SisäNyt - Sisäilma-asioiden tilanne kunnissa? A 3.22

Kuntaliiton sisäilmakyselyn tuloksia, *tilapalvelupäällikkö Jussi Niemi, Kuntaliitto*

Sisäilman laatu ja siihen liittyvä oireilu työpaikoilla, *professori Kari Reijula, Helsingin yliopisto, Työterveyslaitos*

Kuntien sisäilmaverkoston kuulumisia, *johtava asiantuntija Marianna Tuomainen, Helsingin kaupunki*

Kuntamarkkinat

11. - 12.9.2019

10.00 - 10.45 Suomen painopisteet Euroopan unionissa, B 3.2

Suomi toimii Euroopan unionin puheenjohtajana 1.7.-31.12.2019. Miten Suomen painopisteet näkyvät EU-puheenjohtajakauden teemoissa, mihin Euroopan unioni on menossa ja mitä Suomen tulisi tavoitella? Itämeren alueen ja Arktisen alueen yhteistyö on monella tapaa tärkeää alueille ja kunnille nyt ja tulevaisuudessa. Millaisia painotuksia Suomella on EU-puheenjohtajakaudella Itämeren ja Arktisen alueen osalta?

11.00 - 11.45 Kuka pelkää naapuria? Lähiympäristön renessanssi vetää uusia asukkaita, A 3.22

Lähiympäristö asumisen vetovoimatekijänä kasvaa riippumatta kunnan koosta. Toiminnallisesti monipuoliset keskuksat vetävät asukkaita pienempiin kaupunkeihin, suuremmissa konseptoidaan ihmisen kokoisia naapurustoja. Menestysten taustoista kertomassa *Vihdin kaupunkikehityksen johtaja Petra Ståhl ja Oulun Lipporantaa kehittävän Health City Finlandin tj. Jari-Pekka Kelhä.*

11.00 - 11.45 Ilmastojohtaminen kunnan arjessa, B 3.1

Kaupunkien ilmasto-ohjelmat viitoittavat tietä hiilineutraaliin tulevaisuuteen. Kuutoskaupunkien, HSY:n, SYKEN ja ympäristöministeriön KILTOVA-hankkeessa on verrattu kuuden kaupungin ohjelmia ja selvitetty mitä menetelmiä löytyy niiden vaikutusarviointiin. Kasvihuonekaasujen arviointi on päivänselvää - entä talous-, työllisyys- sosiaalisten ja luontovaikutusten arviointi? Onko mahdollista kehittää työkalu, jolla voi arvioida jokaisen toimenpiteen kaikki erilaiset vaikutukset?

11.00 - 11.30 Ympäristönsuojelulaki lakiklinikassa, B 3.6

12.00 - 13.30 Ketterää kaavoitusta ja parempaa rakentamista, A 3.22

Rakennetulla ympäristöllä on keskeinen merkitys kunnan elinvoiman, kuntalaisten hyvinvoinnin ja kuntatalouden kannalta. Pienoisseminaarissa ympäristöministeriön, kuntakentän ja yksityisen sektorin edustajat valottavat vireillä olevaa maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Millainen on tulevaisuuden suunnittelu- ja lupajärjestelmä? Miten eri tehtävät olisi hyvä järjestää? Entä miten toimintatapoja kehittämällä voidaan edistää yhteistyötä, prosessien sujuvuutta ja hankkeiden toteutuskelpoisuutta?

- *pj. Anne Jarva, kehittämispäällikkö, Suomen Kuntaliitto*
- *Rakennettu ympäristö osana kuntastrategiaa, Timo Reina, varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto*
- *Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, Helena Säteri, ylijohdaja, Ympäristöministeriö*
- *Uudistuva kaavajärjestelmä, Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja, Vantaa*
- *Rakennusvalvonnan organisointi, Minna Mättö, lakimies, Suomen Kuntaliitto*
- *Kumppanuuden monet muodot, Linda Toivonen, suunnittelija, Suomen Kuntaliitto ja Aalto-yliopisto*
- *Yksityisen rooli maankäytössä ja rakentamisessa, Jyrki Laurikainen, toimitusjohtaja, RAKLI*
-

Kuntamarkkinat

11. - 12.9.2019

12.00 - 14.00 Innovaatioiden edistäminen osana kuntien elinvoimatyötä, B 3.2

Seminaari on suunnattu kuntien ja kaupunkien johdolle sekä elinkeinotoimen ja kehittämissyhtiöiden asiantuntijoille. Seminaarin tarkoituksena on tutustua kuntien toimintaan yritysten innovaatiotoiminnan edistämiseksi ja kuulla uuden hallituksen toimenpiteistä aihekenttään liittyen. Taustana aiheen käsittelylle toimii Kuntaliiton elinvoimaverkoston työhön liittyvä selvitys aiheeseen liittyen, jota syvennetään Kuopion ja Hämeenlinnan esimerkkien ja työ- ja elinkeinoministeriön puheenvuoron kautta.

Uuden hallituksen innovaatiopolitiikka

- *Mika Pikkarainen, Työ- ja elinkeinoministeriö,*

Kuntien innovaatiotyön elementit - nostoja Case selvityksestä

- *Markku Pyykkölä, FCG*
- *Jarkko Huovinen, Johtaja, Kuntaliitto*
- *Maria Vuorensola, FCG*

Innovaatioekosysteemit elinvoiman ytimessä:

- Case Kuopio: Kuopio Health ekosysteemi oppilaitosten, kaupungin ja yrittäjien osuuskuntana, *Arto Holopainen, Innovaatiopäällikkö, Kuopion kaupunki*
- Case Hämeenlinna: kunnan toimet uuden yritysekosysteemin käynnistäjänä, *Markku Rimpelä, Strategiajohtaja, Hämeenlinnan kaupunki*

12.00 - 12.45 Miten arvioida ja vertailla kestävä kehitystä kunnassa? Utvärdera hållbar utveckling, B 3.1

Kestävän kehityksen johtaminen tarkoittaa myös sen seuraamista ja vertailua. Miten laaja käsite muuttuu käytännön teoiksi ja tekemistä ohjaavaksi ja ymmärrettäväksi tietopohjaksi? YK:n 17 universaaliin kestävä kehityksen tavoitteeseen pohjautuvan *MayorsIndicators - palvelun asiantuntija Emma Liljeström* kertoo kuntien kanssa tehdystä indikaattorityöstä. *Mariehamns stadsdirektör Barbara Heinonen* berättar därefter om stadens framgångsrika och långsiktiga arbete kring hållbar utveckling.

13.00 - 13.45 Urbaani elämä 2030 -skenaariot näytelmänä, B 3.1

Tule eläytymään kaupunkiarkeen vuonna 2030! Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamassa Ketterä kaupunki -hankkeessa on laadittu asukaslähtöiset kaupunkiasumisen skenaariot, joiden avulla voi pohtia kaupunkilaisen arkea sekä kaupungin muuttuvaa roolia tulevaisuuden kaupungeissa. Tässä harvinainen tilaisuus kokea skenaariot hankesisältöjen pohjalta rakennetun näytelmän muodossa. Hankkeen kotisivut: <https://www.agilecities.fi/>

13.00 - 13.45 Vuoden kiertotalouskunta 2019, A 3.8

Kuntaliitto, Suomen ympäristökeskus SYKE ja Sitra haastoivat kaikki Suomen kunnat kisaamaan vuoden kiertotalouskunnan tittelistä. Tule kuulemaan mikä kunta on kiertotalouden ykkönen vuonna 2019! Kunnat ovat keskeisiä toimijoita siirryttäessä kohti resurssiviisasta yhteiskuntaa. Kunnissa tehdään monia päätöksiä, joilla on vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön ja ilmastopäästöihin. Kiertotalous tarjoaa kunnille myös uuden tavan toimia. Kunnat voivat tarjota asukkailleen palveluita ja hyvinvointia kestäväällä tavalla.

Kuntamarkkinat

11. - 12.9.2019

14.00 - 14.45 Kunta maaseudulla - maaseutu kaupungissa, A 3.22

Kuntaliitto kokoaa pienten kuntien verkoston kunta- ja toimialajohtajille. Mihin verkostoa tarvitaan? Tule keskustelemaan verkoston toiminnasta.

14.00 - 14.45 Digitaalisuus maankäytössä ja rakentamisessa, A 3.6

Puheenjohtaja Anne Jarva, Kuntaliitto

- Digitalisaatio ja asiakaslähtöiset prosessit MRL-uudistuksessa, *Minna Perähuhta, ympäristöministeriö*
- Tulevaisuuden maankäyttöpäätökset (TUMA), *Juha Nurmi, ympäristöministeriö*
- Kuntapilotti
- *Sakari Jäppinen, ympäristöministeriö, Kuntakommentti, Maarit Pimiä, Lappeenranta*

15.00 - 15.45 Indikaattorit kuntien elinvoiman mittaajina, A 3.22

Kuntien johtamisen kaksi keskeistä tavoitetta ovat kunnan elinvoiman parantaminen ja kestävä kehitys. Johtamisen tulisi perustua tietoon ja siksi tarvitaan luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa kuntien etenemisessä näillä ulottuvuuksilla. Seminaarissa esitellään kahta indikaattoripalvelua.

15.00 - 15.45 Rakennetun ympäristön digitaalinen ekosysteemi, A 3.8

Seminaarissa kerrotaan mitä rakennetun ympäristön digitaalisointiin liittyen on menossa. Seminaarissa kuullaan Paikkatietoalustasta, Laatuvaahdista ja Osoitehaavista sekä rakennetun ympäristön ekosysteemistä. Vantaan kaupunki kertoo kokemuksia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yhteisestä toimintatavasta ja MATTI-tietojärjestelmästä. Puheenjohtajana *erityisasiantuntija Susanna Hyvärinen Kuntaliitosta*.

16.00 - 16.45 Vastuulliset kuljetuspalvelut maaseudulla, A 3.22

Mistä vastuulliset kuljetuspalveluhankinnat muodostuvat ja mitä ne edellyttävät? Miten alueen elinvoimaa voidaan vahvistaa kuljetuspalveluhankintojen osalta? Onko kuljetusten yhdistäminen mahdollista? - Case Lapinjärvi. Tule keskustelemaan aiheesta ja kerro kuntasi kokemukset.

12.00- Muutostukiklinikka, B 3.8

12.00-14.00 Sote-muutosjohtaminen talouden ja henkilöstön ristipaineessa

- Työkykyjohtaminen osaksi henkilöstötuottavuutta, *työelämäpalvelujen johtaja Kati Korhonen-Yrjänheikki, Keva*
- Kuntatalouden kriisiytymisen vaikutus sote-valmisteluun, *kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen, Kuntaliitto*
- Case Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, *henkilöstöjohtaja Päivi Autere, Keusote*
- Sote-valmistelu ja talous Tampereen näkökulmasta, *konsernijohtaja Juha Yli-Rajala, Tampereen kaupunki*
- Miten tästä eteenpäin - muutoksen tuki, *projektipäällikkö Aija Tuimala, KTn Sote-liiderit -hanke*

14.00-15.00 Kuntayhtymien omistajaohjaus

Kuntamarkkinat

11. - 12.9.2019

Torstai 12.9.2019

9.00 - 10.00 Kaupunkiseudut vahvemmiksi, A 3.22

Kaupunkiseutujen kuntien välisen yhteistyön kehityksessä on ollut erilaisia vaiheita ja sitä on ohjattu eri tavoin ja eri asteisesti. Mikä on kaupunkiseutujen kuntien yhteistyön tilanne nyt? Miten hallitusohjelman pohjalta kaupunkiseutujen kuntien yhteistyötä vahvistetaan toisaalta MAL-seuduilla ja toisaalta muilla kaupunkiseuduilla?

- *Kaupunginjohtaja Päivi Laajala, Oulun kaupunki*
- *Neuvotteleva virkamies Katja Palonen, työ- ja elinkeinoministeriö*

9.00 - 10.30 Työllisyyden uudet ratkaisut, B 3.8

Hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjinä vahvistetaan. Työllisyyspalveluiden järjestäminen ja toteuttaminen voidaan antaa sopimuksella yhden tai useamman kunnan tehtäväksi kuntien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta. Mitä se tarkoittaa käytännössä?

Aiheesta keskustelemassa:

- *Yksikön päällikkö Ilkka Hahtela, Helsinki*
- *Palvelujohtaja Mika Helva, Turku*
- *Työllisyyspalveluiden päällikkö Noora Jansson, Oulu*
- *Erityissuunnittelija Heikki Vento, Espoo*
- *Työllisyysjohtaja Regina Saari, Tampere*
- *Palveluesimies Hanna Sauli, Vantaa*

9.00 - 9.45 Sähköisen asioinnin kehittäminen ympäristöllisissä viranomaispalveluissa, A 3.8

Ajankohtaiskatsaus rakennusvalvonnan- ja ympäristönsuojeluviranomaisen sähköisiin työkaluihin, niitä koskevaan kehittämistyöhön ja velvoitteisiin. Tule kuulemaan missä mennään ja minne mennään valvontatietojärjestelmien ja sähköisen asioinnin järjestelmien käytössä ja kehittämisessä kuntien ympäristöllisissä virananomaistoiminnoissa.

- *Puheenjohtajana Miira Riipinen, ympäristöpäällikkö, Kuntaliitto*

9.00 - 9.45 Turvallisuus ja varautuminen - mitä kunnilta odotetaan? B 3.1

Turvallisuusympäristömme on jatkuvassa muutoksessa. Uusia uhkia nousee ja Suomen ulkoinen sekä sisäinen turvallisuus ovat linkittyneet vahvasti yhteen. Samalla on entistä enemmän tiedostettu paikallistason rooli ja merkitys turvallisuuden ylläpitämisessä ja edistämässä sekä häiriötilanteisiin varautumisessa. Tule kuulemaan, mitä kunnilta odotetaan ja mitä Kuntaliiton tutkassa näkyy!

9.30 - 11.30 Maankäyttö- ja rakennuslaki lakiklinikassa, B 3.6

10.00 - 10.45 Turvallisuutta ja varautumista maaseudulla, A 3.22

Mikä on paikallistason rooli ja merkitys turvallisuuden ylläpitämisessä ja edistämisessä? Miten tämä korostuu häiriötilanteisiin varautumisessa maaseudun kunnissa ja kylissä? Tule kuulemaan ja keskustelemaan yhteisöllisestä turvallisuussuunnittelusta ja sen asukkaiden kokonaisturvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä!

10.00 - 10.45 Laajakaistayhteydet maaseudulla - keskustelua vaihtoehtoista, A 3.6

Miten toteutetaan onnistunut valokuituhanke? Maaseudun INFRA -verkoston laajakaistaselvitys on koonnut hyviä käytäntöjä investointihankkeista. Paneelikeskustelussa esillä toimintamalleja eri puolilta maata.

10.00 - 10.45 Kiinteistö- ja rakentamisalan digitalisaatio - KIRADigi ja kuntahankkeita, A 3.8

KIRAHub jatkaa siitä, mihin KIRA-digi jäi - mutta mikä on KIRAHub? Tule kuuntelemaan, mitä on menossa kiinteistö- ja rakentamisalan digitalisaatiossa sekä mitä tapahtuu maankäytön digitalisaatiossa Tampereella ja palveluverkon suunnittelussa Kuopiossa. Puheenjohtajana erityisasiantuntija *Susanna Hyvärinen Kuntaliitosta.*

10.00 - 10.45 Iso loikka liikenteen valtakunnallisessa suunnittelussa, B 3.1

- Itäisen Suomen keskuskaupunkien odotukset, *Jarmo Pirhonen, Kaupunginjohtaja, Kuopion kaupunki*
- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja kuntien osallistuminen, *Hanna Perälä, Liikenne- ja viestintäministeriö*
- Seutukaupunkien odotukset suunnitelmalle, *Johanna Luukkonen, Kaupunginjohtaja, Laitilan kaupunki*
- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja kuntien osallistuminen, *Kaisa Kuukasjärvi, Liikenne- ja viestintäministeriö*

11.00 - 11.45 Digi pienissä kunnissa ja maaseudulla, A 3.6

Keskustelua maaseudun digitalisaatiosta: Mikä on digitaalisten palvelujen tilanne ja käytettävyys tällä hetkellä? Mitä haasteita ja mahdollisuuksia on tunnistettu? Mikä merkitys digitalisaatiolla on kunnille ja kuntalaisille?

Puheenjohtajana Jari Ylikoski

11.00 - 11.45 Hulevesien hallinnan käytännöt kunnissa, A 3.22

Kuntaliitto kyseli keväällä 2019 kunnilta maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain hulevesisäännösten toimeenpanosta, hulevesien hallinnan organisoinnista, maksuista ja MRL:n muutostarpeista. Tule kuulemaan tilanteesta kunnissa. Millaisia hulevesimaksuja on käytössä? Esimerkki kunnan maksun käyttöönotosta.

Kuntamarkkinat

11. - 12.9.2019

11.00 - 11.45 Direktiiveillä kuntiin latauspisteitä ja uusia käyttövoimia, B 3.1

Mitä puhtaiden ajoneuvojen direktiivi vaatii auto- ja kuljetushankinnoilta? Löytyykö markkinoilta kaasu- ja sähköautoja ja mihin hintaan? Onko jokaiseen kuntaan pakko rakentaa latauspisteitä?

11.00 - 11.45 Osaamisen kehittäminen työllisyyden ja kotoutuksen edistämässä, B 3.8

Ammatillisen osaamisen kehittäminen on niin kuntalaisten kuin alueen elinvoiman kannalta yhä tärkeämpää. Jatkuva oppimisen sekä oikea-aikaisten räätälöityjen osaamisen kehittämisen palvelujen avulla voidaan parantaa niin maahanmuuttajien kuin työttömien mahdollisuuksia työllistyä. *Paneelin puheenjohtajina Erja Lindberg ja Maarit Kallio-Savela.*

12.00 - 12.45 Työn murros - nuorten uudet polut työhön ja yrittäjyyteen maaseudulla, B 3.8

Miten yritysten ja oppilaitosten kumppanuus tuo kilpailuetua yrityksille ja polkuja työhön nuorille? Miten paikkariippumattomat verkkotyöpajat tarjoavat nuorille palveluita maaseudulla? Esimerkkejä tulevaisuuden toimintamalleista ja ratkaisuksista.

12.00 - 12.45 Jätelain uudistus, A 3.22

Onko mitään niin muuttuvaa kuin jätelaki? Tule kuulemaan, miten EU:n haastavat kierrätystavoitteet on suunniteltu istutettavan Suomen jätelainsäädäntöön ja mitä kunnan tulee tehdä. Muuttuuko asukkaan arki lähivuosina? Kuinka saada kaikki lajittelemaan?

12.00 - 12.45 Miten kuntien kuljetukset liikuttavat? B 3.1

12.00 - 12.45 Kuntien innovaatio- ja kokeilutoiminta, B 3.4

Innovaatiobarometrin esittely

13.00 - 13.45 Hälytysajoneuvojen etuus liikennevaloissa - kansallinen ratkaisu? A 3.22

Hälytysajoneuvojen etuus liikennevaloissa - kansallinen ratkaisu.

13.00 - 13.45 Dronet kunnissa, B 3.1

Uudet teknologiat, kuten dronet avaavat myös kunnille uusia mahdollisuuksia palveluiden kehittämiseen. Seminaarissa *Jukka Hannola Traficomista* kertoo dronen käyttöön liittyvästä sääntelystä ja *Jouni Vastamäki Järvenpään kaupungista* puolestaan kertoo käytännön kuntakokemuksista.

14.00 - 14.45 Taide tuo elinvoimaa alueille, A 3.22

Kuinka kunta voi lisätä veto- ja pitovoimaa taiteen avulla? Mikä on taiteen arvo brändäämisessä? Kerromme ajankohtaisia esimerkkejä luovan suunnittelun mahdollisuuksista. Rakentamisen laatu on suorassa yhteydessä käyttäjien tarpeiden ymmärtämiseen. Käyttäjälähtöisen suunnittelun avulla resurssit voidaan kanavoida paremmin. Tietoa tarjoaa Ornamon ja kumppanien Taide käyttöön -hanke, osarahoitus Euroopan sosiaalirahasto.

13.30 - 14.30 Tuottavuusseminaari, A 3.23